

APOSTOLUL

CURIERUL ARHIEPISCOPIEI ORTODOXE ROMÂNE
DIN BUCUREȘTI

APARE DE DOUA ORI PE LUNA

Redacția și Administrația:
ARHIEPISCOPIA BUCUREȘTIILOR

ABONAMENTUL { pentru preoți, diaconi și instituții 150 lei pe an
pentru cântăreți și paracliseri 100 lei pe an

SUMARUL:

1. Opera samaritană.	***	5. Cronica externă.	***
2. Cum putem aproia pe oamenii de știință
de biserică.	***	6. Cărți, Reviste.	***
3. Mișcarea Misionară.	***	7. Parohii vacante,	***
4. Cronică internă.	***	8. Daruri și mulțumiri.	***

OPERA SAMARITANA

Insemnăm cu deosebită bucurie acțiunea de ajutorare a creștinilor nevoiași exercitată de Biserica noastră în cursul anului 1930.

Din rapoartele primite, s'au cheltuit pentru asistența socială următoarele sume:

1. Protopopia I București	184.000
2. " II "	256 080
3. " III "	319.227
4. " I Ilfov	1.645
5. " III "	1.700
6. " I C. Lung	85 000
7. " IV Prahova	500.000
8. " II Vlașca-Videle	960
9. " II Peret-Tel.orman	8.030
10. " I Târgoviște	46.841
11. " I Giurgiu	5.053
Total lei	1.408 536

Celelalte protopopii nu ne dau cifre, ci arată că mila creștină s'a înfăptuit prin daruri în natură colectate dela alți creștini

mai cu stare sau primite dela alte instituțiuni, de pildă: lemne dela primării etc.

In afară de aceasta, opera samaritană s'a înfăptuit abundent de instituțiuni create sau oblăduite de biserică.

Astfel:

1. — Azilul Ghenadie întreține 47 bătrâne cărora le dă gratuit cameră de locuit, lumină, căldură, cum și câte 150 lei fiecărei bătrâne ceea ce înseamnă anual lei . . . 84.600
2. — Biserica Sf. Vineri Herasca întreține în azil 22 bătrâne, pentru întreținerea cărora cheltuește anual lei 89.100
3. — Azilul Costeasca, sub îngrijirea Societății Clerului român „Ajutorul”, întreține 15 bătrâne și preotese, cari primesc casă, lumină, căldură și un ajutor bănesc, după putere.

	<i>Report . . .</i>	173.700
4. —	Asociația creștină ortodoxă Patriarhul Miron dă ajutorare anual în sumă de lei	100.000
5. —	Spitalul Brâncovenesc cheltuește pentru consultațiuni gratuite, întreținerea Azilului și alte ajutoare suma anuală de lei	4.000.000
6. —	I. P. S. Patriarh a făcut donațiuni în sumă de 1.200 000 lei, dintre cari 200.000 lei din caseta personală	1.200.000
7. —	Din „fondul Milelor“ dela Arhiepiscopie lei	450.000
	Total lei . . .	5 923.700
	Total general lei . . .	7.332 236

Firește că suma de 7.332.236 lei nu reprezintă decât în parte valoarea reală în bani a operei samaritană exercitată de biserică, de oare ce multe ajutoare se dau cu intențiunea de a nu fi cunoscute, iar

alte se împart fără a se simți necesitatea să fie evaluate în bani.

De pildă, în parohia Podeanu-Grivița Nouă, preotul paroh Mihail Șerpoianu a organizat într-o cameră alături de biserică o bucătărie, dela care s'au alimentat, pe tot timpul iernei, 40 familii nevoiașe. Câte cineva din familie venea la ora 12 cu coșulețul în care lua supă, mâncare și pâine pentru toți membrii din familie, în cantitate suficientă pentru prânz și masa de seară. Bucătăria era astfel organizată, încât sume mari nu se cheltuiau.

Un număr de creștine făceau, cu rândul, mâncarea la bucătărie; iar unii negustori: brutari, băcani, măcelari oferiau zilnic din articolele lor de vânzare. În chipul acesta opera samaritană mângâie, alină și ajută fără să poată fi prețuită în bani. Organele de conducere ale Arhiepiscopiei noastre urmăresc și îndrumază de aproape această fericită activitate, care a luat atât avânt în timpul păstoriei I. P. S. Patriarh.

CUM PUTEM APROPIA PE OAMENII DE ȘTIINȚA DE BISERICĂ

Creștinismul este religiunea tuturor: a bogaților ca și a săracilor, a învățaților ca și a neînvățaților, a celor mari ca și a celor mici. Aceasta, înainte de orice pentru aceia, pentru că la temelia lui găsim ideea izbăvirii de păcat. Și cine poate zice că e fără de păcat? Cunoaștem, în privința aceasta, celebrul pasagiu diu epistola către Romani cap. III v. 10—18, scrisă de sfântul Apostol Pavel: «Nu este drept, nu este nici unul; nu este cine să înțeleagă, nu este cine să caute pe Dumnezeu; toți s'au abătut, împreună ne-trebnici s'au făcut. Nu este cine să facă binele, nici măcar unul nu este; mormânt deschis este gâtulejul lor; cu limbile lor vorbit-au viclenii; venin de aspidă e sub buzele lor; gura lor e plină de blestem și de amărăciune; iuți sunt picioarele lor spre vărsare de sânge; prăpăd și nenorocire sunt în drumurile lor și calea păcii ei nu au cunoscut-o; nu este frică de Dumnezeu înaintea ochilor lor». Cunoaștem mai ales cuvântul puternic al Mântuitorului chiar: «Cine dintre voi este fără de păcat să arunce cel dintâiu piatra asupra ei» (Ioan VIII. 7), prin care

se constată păcatul, și deci nevoia izbăvirii de păcat, ca o realitate oribilă și neîndurătoare chiar acolo unde s'ar fi socotit că n'are ce căuta păcatul.

Ceice învinovăteau pe femeia prinsă în adulter erau doar farisei și cărturari, deci cunoscători încercați ai voinții și puterii lui Dumnezeu și îndrumătorii poporului pe calea ce duce la Dumnezeu, deci păzitorii virtuții și ceice înfierau și arătau ca atare relele de cari trebuia să se terească poporul. Tocmai acestora le spune Mântuitorul, le-o dovedește chiar și ei se conving rușinați, că sunt păcătoși. Dovada ne-o dă însuși evanghelistul, care adaugă: «Când au auzit aceasta, muștrați de cuget, au eșit unul câte unul, începând dela cei mai bătrâni și până la cei din urmă și a rămas Iisus singur și femeia, stând în mijloc». (Ioan VIII. 9).

Universalitatea creștinismului rămâne deapănă neștirbită și integrală în originea ei, ca ceea ce ne descoperă iubirea ei deopotrivă a lui Dumnezeu pentru toți oamenii.

Nu tot așa stă lucrurile când e vorba de rezultatele dobândite în fapt. Căci atunci

când vorbim de rezultate, voința lui Dumnezeu de a mântui pe tot omul trebuie să întâlnească și să se armonizeze cu voința omului. Care, în multe cazuri, s'a arătat refractară față de iubirea lui Dumnezeu. Acest lucrul îl înțelegem foarte bine, gândindu-ne la parabola sămănătorului, spusă de Mântuitorul. Dumnezeu a sămănat germenul mântuirii de păcat pretutindenea. N'a ocolit niciun locșor. Nici chiar pe acela dela care, evident, nu se aștepta la nimic. A aruncat sămânța mântuirii și în suflete bătătorite ca drumul mare și în suflete împietrite sau vlaguite de orice suc de viață ca nisipul și în suflete umbrite de scaeți ca și în sufletele primitoare și în stare a germina sămânța binecuvântată. Rod nu aduce decât aceasta din urmă, adică sămânța căzută în sufletele primitoare și doritoare de Dumnezeu.

Intreagă predicarea Mântuitorului e străbătută de acelaș gând puternic și totdeauna luminos: toți să se mântuiască.

Însă nu fără nicio condițiune. Părtașia omului la bunurile și mângâierile vieții veșnice în Dumnezeu e ceva prea de preț, ca el să nu participe cu o vrednicie proprie. Și cum nu toți oamenii întâmpină bunăvoința lui Dumnezeu spre mântuire cu vrednicia cerută — care vom vedea că nu e alta și nu poate fi alta decât credința și conformarea vieții după voința lui Dumnezeu — e dela sine înțeles că va exista oricând o parte din omenire cu sentimente ostile sau cel puțin indiferente față de chemarea la viață spirituală făcută de biserica lui Hristos.

Mântuitorul constată această stare de lucruri în mai multe rânduri: «Te laud pre Tine Părinte, Doamne al cerului și al pământului că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pruncilor» (Mat. XI 25). Și arată și cauza: «De ce nu înțelegeți graiul Meu? Fiindcă nu puteți să auziți cuvântul Meu. Voi aveți pe Diavolul de tată și țineți să faceți poftele tatălui vostru. El, dela început, a fost omorător de oameni și cu adevărul nu stă laolaltă, pentru că nu este adevăr într'însul. Când spune minciuna, grăește dintru ale sale, căci este mincinos și părintele minciunii» (Ioan VIII 43 — 44).

Iată origina problemei, pe care o punem spre discuțiune și clarificare: Cum putem apropia pe oamenii de știință de bise-

rică! Să ne înțelegem însă întâiu asupra termenilor în care e pusă problema. Prin „oameni de știință“ înțelegem un mic grupuleț din marea masă a creștinilor, unii le zic numai indiferenți, ca și cum adică n'ar fi pe deplin lămurii, deci cu oarecare motive ușurătoare în ce privește vina necredinței, dar e sigur că indiferența implică, măcar în germene, necredința, ostilitatea. Oamenii de știință formează un grup aparte numai fiind considerați în raport cu alte grupuri din masa creștinilor: mentalitatea lor și concepțiunea ce au despre viață și univers, prezintă caractere specifice. Însă în raport cu Dumnezeu, ei sunt, aceia cari sunt, asemenea tuturor necredincioșilor, fără nicio deosebire în ce privește vina și urmările ei.

Prin biserică înțelegem firește trupul mistic al lui Hristos, de care dorim să-i apropiem ca participanți activi și însuflețiți de acelaș duh: Duhul lui Hristos. Urmează de aci că e absolut necesar că, înainte de orice, să cunoaștem trăsăturile caracteristice ale mentalității oamenilor de știință și numai după aceea să încercăm apropierea lor de biserică, folosindu-ne de mijloacele cele mai potrivite. Prin aceasta satisfacem unul dintre cele mai de seamă principii de catehizare, formulat de Sfântul Grigore de Nissa, într'al său *discurs catehetic*, astfel: «Aceeș metodă de învățământ nu convine tuturor celor ce vin să asculte cuvântul. Din contră, trebuie să pornești dela diversitatea religiunilor pentru a alcătui cateheza și propunându-ți acelaș scop în învățământ, să recurgi, după caz, la argumente diferite. Sectantul din iudaism are, într'adevăr, astfel de prejudecăți cari nu sunt ale omului crescut în elenism; la fel în ce privește pe Anomist, Manicheu, partizanul lui Marcian, al lui Valentin, Basilide și tot șirul celor ce au căzut în erezie. Fiecare din ei au prejudecăți particulare; de unde necesitatea de a intra în luptă contra credințelor pe cari se întemeiază ei. Căci natura boalei determină forma tratamentului aplicat. Nu se va trata cu aceleași mijloace politeismul grecului cu necredința iudeului în ce privește pe Dumnezeu Fiul unic și nu se va recurge la aceleași arme pentru a răsturna, în spiritele bătute de erorile ereziilor, ficțiunile greșite pe cari ei le brodează pe dogme. Într'adevăr, rațiunile cari pot duce pe dru-

mul drept pe partizanul lui Sabelius, nu sunt aceleași cari vor prinde bine Anomistului, după cum lupta angajată contra Maniheului nu este profitabilă iudeului. Repetăm încăodată, trebuie să iei în considerațiune opiniunile preconceptuate ale indivizilor și să croești învățământul având în vedere natura erorii de care e atins fiecare, punând în față, în fiecare discuțiune, principii sigure și propozițiuni adevărate, încât punctele asupra cărora părțile sunt de acord să permită descoperirea adevărului prin desfășurarea logică a argumentațiunii».

Acest principiu e scos firește din însăși predica și lucrarea Mântuitorului față de contemporanii Lui. E de folos să urmărim, pe baza Evangheliei, felul în care a lucrat Mântuitorul față de diversele grupuri ale oamenilor de carte din timpul Său. Iată-L față de Saducheii. Cine erau Saducheeii? O partidă nobilă preotească. Dintre ei au fost aleși mult timp Marii preoți. Ei recunoșteau ca obligatorie numai legea lui Moisi, Tora propriu zisă, nu și nenumăratele adăugiri de mai târziu și tradițiuni și nu credeau în învierea morților.

Cu câteva zile înainte de răstignarea pe cruce, Saducheeii pun chestiunea învierii morților, la care Mântuitorul răspunde închizându-le gura, cum se exprimă evanghelistul. Ei se socoteau prea luminați, prea mândri cu educațiunea ce aveau și mulțumiți de prezent, ca să împărtășească zelul fariseilor ca și ideile lor asupra libertății voinții sau învățătura lor grobiană asupra răsplătirii și credința în îngeri, spirite și vieța viitoare. În acelaș timp erau destul de conservatori și realiști pentru a da vre-o importanță credinței populare despre sfărâmarea stăpânirii romane prin aparițiunea unui Mésia iudeu. Dealtfel Mântuitorul a avut prea puțin de-a face cu ei. Din datele ce avem asupra lor reținem deci că Saducheeii erau spirite pozitiviste până la materialism, iar ca ținută erau într-un totuș oporțiști.

Alt grup de elită intelectuală, în iudaism, erau Cărturarii. Ei sunt des amintiți în Evanghelie. De multe ori laolaltă cu fariseii. La început au fost numai un fel de transcriitori ai cărților sfinte, apoi traducători, cetitori și tâlcuitori ai înțelesului adânc, deci învățători. În timpul Mântuitorului ei formau o puternică tabără de învățați in-

dependenți. Pretutindeni unde era o sinagogă, o casă de rugăciune, o școală, își valorificau și ei puterea de influență a lor. Iisus citea în inimile lor slăbiciuni adânci: invidia, avariția, pofta de ceartă și evlavie prefăcută, cum căutau să ocupe cele dintâi locuri la oaspețe și în sinagogă; cum știau să momească pe văducele bogate și apoi să le «sugă» casele; cum nu conteneau niciodată să discute asupra unor chestiuni ca: divorțul, sfințenia sabbatului, jurământul etc., discuțiuni infructuoase și controversate zadarnice; cum prescriau fel de fel de reguli asupra atitudinii în timp de rugăciune, numărul rugăciunilor, etc. De sigur erau printre ei și oameni doritori de adevăr, ca acela căruia Mântuitorul i-a zis: „Nu ești departe de împărăția lui Dumnezeu“.

Dar îndeobște cărturarii, prin felul lor de a merge cu explicațiile până la lucruri mici și inutile, deveniseră unelte de chinuire pentru popor. În comparațiune cu felul lor de învățatură, „mulțimile stăteau uimite de învățătura lui Iisus, căci îi învăța pe ei ca unul care are putere și nu ca învățații lor“ (Mat. VII. 28-29). Din acestea rezultă că mentalitatea cărturarilor era searbădă, aridă, obositoare, și, cu toate că îmbrățișă și chestiuni de importanță, totuși nu izbutea să atingă miezul lor.

Dacă grupul cărturarilor dădea poporului mai multe pietre decât pâine, Fariseii îl robiseră cu desăvârșire. Căci fariseii erau așa zișii iudei model. Ei transpuneau în viața practică teoriile cărturarilor. Controlau viața familială, dacă e întemeiată pe regulile puse de ei. Binecuvântau mâncările și conduceau discuțiuni religioase la masă; căutau într-un cuvânt să sfințească viața de toate zilele în toate formele ei. Întrețineau credința poporului într-un rol deosebit dat lui de Dumnezeu, ca popor ales și ridicau tot mai sus despărțirile dintre Iudei și celelalte popoare.

Grupul fariseilor nu avea caracter special, ca cel al Saducheorilor, ci particular. Toată ideologia lor era tăgăduită de viața personală, iar sub cuvintele mari și sgomotoase cu care se înfățișau poporului sta ascunsă violența cea mai ascuțită. Fariseilor și Saducheorilor le zice Sfântul Ioan Botezătorul: «Pui de năpârce, cine v'a arătat că veți scăpa de mânia ce va să fie? Faceți, deci, roade vrednice de pocăință». (Matei

III, 7—8). Iar Mântuitorul, în cap. XXIII din evanghelia după Matei, face o disecție absolut complectă a ființii lăuntrice a fariseilor și cărturarilor, din care rezultă starea de înstrăinare și de depărtare groaznică de Dumnezeu în care se aflau aceste două grupe.

Sub aceste aspecte se prezintă mentalitatea elitei intelectuale din vremea Mântuitorului. Mântuitorul a avut de lucru cu toți acești «factori de progres, civilizație și cultură», cum li s'ar zice în termenii de astăzi. E vorba, a izbutit să-i apropie cu inima de Dumnezeu? A izbutit să-i smulgă din cetățuele lor și să-i aducă în staulul Tatălui ceresc? Ca grup, nu. Grupurile au rămas în aceeași atitudine de păgubitoare ostilitate și neînțelegere. Și câte mijloace nu va fi întrebuințat Mântuitorul! Dar, mai ales, în ce chip, imposibil pentru puterile omenesti, va fi întrebuințat Mântuitorul aceste mijloace? N'a izbutit să miște grupurile, dar a izbutit să cucerească indivizi. Și acesta este un lucru foarte important și adânc semnificativ. De pildă cazul fariseului Nicodim, care ajunge un închinător al lui Iisus. Numai atât dacă ne-ar spune Sfânta Evanghelie, și e destul, căci de aci înțelegem că lucrarea individuală e de preferat lucrării în colectivitate. Față de toți aceștia Mântuitorul a lucrat cu învățătură puternică potrivită nevoilor lor și cu viață personală în care se simția prezența lui Dumnezeu.

Sufletul omenesc este același în toate timpurile și în toate locurile. Deapururea îl vom găsi între cei doi poli ai vieții omenesti: viață veșnică și moartea veșnică, Dumnezeu și satana, virtute și păcat. Deosebirea între unele suflete și altele constă în aceia că unele sunt mai aproape de Dumnezeu, iar altele mai aproape de satana. Și altă deosebire este că unele folosesc, pentru afirmarea lor, mijloace omenesti, iar altele se încred fără șovăire în comunicarea tainică a puterilor spirituale tăcută de Dumnezeu. Vreau să spun că în toate timpurile diferitele grupuri de oameni vor prezenta aceleași simptome caracteristice pentru mentalitatea lor și vor fi în aceeași pozițiune față de Dumnezeu. În ce situațiune vom găsi pe omul de știință de azi? Eu cred că nu-l putem găsi decât într-una din cele trei situațiuni în cari se aflau cele trei grupe

de intelectuali depe vremea Mântuitorului. Pe oamenii de știință materialistă în situațiunea Saducheilor. Ei sunt cei mai puțin supărători pentru lucrul bisericii, căci dacă tăgăduesc în întregime doctrina spiritualistă a bisericii și orice credință în viața cealaltă, nu mai au niciun punct de contact cu biserica și nici nu se mai poate ivi vreo luptă, decât incidental.

Pe oamenii de știință pozitivă, cari nu tăgăduesc existența lumii spirituale, dar dau atâta atențiune amănuntului stiințific, încât fac să dispară cu totul urmele elementului spiritual, îi găsim în situațiunea cărturarilor, meticuloși în explicațiuni inutile, dar, ucigători ai spiritului.

În sfârșit pe oameni de știință speculativă, cu vădite preocupări de scopuri înalte ale omenirii, cari nu pot fi atinse decât prin acceptarea unui ideal ce trece dincolo de frământările mărunte ale vieții de toate zilele, îi găsim în situațiunea fariseilor, zeloși apărători ai idealurilor religioase și naționale populare, dar în flagrantă contradicțiune cu ei înșiși.

Poate să se pară ca această apropiere dintre oamenii de știință de azi și gupurile intelectuale din vremea Mântuitorului aș fi făcut-o dintr'o considerațiune cu totul subiectivă și cu tendința de a subvaloră contribuția oamenilor de știință la binele omenirii. Departe de mine această intențiune. Din contra, recunosc toate eforturile eroice pe cari oamenii de știință le-au făcut pentru crearea unei civilizațiuni, pe care niciodată n'a cunoscut-o omenirea. Iar cultura a cucerit atâtea domenii nexploatate până în prezent, încât ar fi copilăresc să-i tăgăduim valoarea. Recunoaștem însă aceste succese ale oamenilor de știință cu o singură condiție: să recunoască și ei că nu numai că prin aceasta n'au ajutat omenirii să facă un pas mai aproape de Dumnezeu, dar L'au izgonit din istoria lumii.

Iar pentru siguranța și mai mult că așa este, întrebați pe omul de știință de azi și de eri: Ce crede despre Isus? Răspunsul va fi același: Isus n'a fost decât un drept plăcut lui Dumnezeu, cum a zis Voltaire; sau: între fiii oamenilor nu s'a născut vreunul mai mare ca Isus, cum a declarat Renan; sau: Isus n'a existat ca realitate istorică, cum susțin raționaliștii moderni Tyrell și Loisy; sau: Isus nu a fost un para-

litic general, cum susținuse Jules Soury, ci un nebun religios, cum corectează Dr. Binet-Sanglè; sau: Isus e un maniac de alt gen, un bolșevic: promotorul comunismului, cum mai recent a descoperit Henri Barbusse. Omul de știință are o concepțiune proprie despre viață și univers, în care predomină elementul materialist și dacă Isus are vreun loc în această concepțiune bine, dacă nu, îl exclude, îl tăgăduiește pur și simplu. — Fără îndoială că între oamenii de știință și marii creatori ai științei au fost și sunt și azi suflete adânc credincioase, cari își găsesc mulțămirea numai în descoperirea cea mai mare făcută de ei: că în descoperirile științifice realizate au fost 90% ajutați și luminați de Dumnezeu, a cărui putere și slavă își are urmele pretutindeni.

Dar marea majoritate a oamenilor așa ziși de știință o formează astăzi orice profesor de geografie, științe naturale, matematici, ingineri etc. Pe aceștia cum îi apropiem de biserică? Lucrul e imposibil dacă îmbrățișează colectivitatea, căci colectivitățile sunt cetăți inexpugnabile, în care va dăinui depunerea spiritului tăgăduitor al valurilor spirituale prezentate de biserică. E însă posibil dacă se adresează indivizilor în parte, ținând seama de mentalitatea și prejudecățile lor, așa cum stabilește sfântul Grigorie de Nisa. Să luăm câteva cazuri, din care se desprinde lumină suficientă asupra mijloacelor de apropiere a oamenilor de știință din biserică.

Unul dintre cei mai de frunte profesori de filozofie ai noștri, deci un reprezentant veritabil al științei, eră convins ca și mulți alți oameni de știință din zilele noastre că formalismul extern și prea mecanic al cultului ortodox îndepărtează sufletele delicate dela însăși practica religiunii. Omul de știință caută în biserică emoțiunea religioasă și găsește prea mult formalism, care-l deziluzionează. Forma acoperă prea mult fondul. Totuși acest om de știință a ajuns la convingerea că acest formalism are un rost adânc, pe care l-a întrevăzut într-o împrejurare simplă de tot. Să-l lăsăm să vorbească singur: «Iată cazul care m'a convins pe mine. Eram acum câțiva ani în satul meu natal. Se culegea porumbul și eu venisem pentru a primi partea de dijmă. Între țărani însă constatai cu mirare lipsa unui vechiu cunoscut al meu, muncitor robust și

vrednic și al cărui fiu îmi fusese servitor devotat și camarad de copilărie. «Dar unde este Alexandru, oameni buni!» — Hei, Domnule, mare nenorocire pe sufletul lui! Stă să-i moară copilul». — Pătru? — Pătru. Singurul copil ce-l avea la bătrânețe». — «Credinciosul meu Pătru?» — După o jumătate de oră eram lângă casa nenorocitului țaran.

Când ajunsei în ograda casei văzui un spectacol pe care nu-l voiu uita în toată viața mea. Cinci se luptau ca să țină în loc pe un bătrân și figura zgâriată până la sânge, scotea din pieptu-i un răget fioros, cum nu mai auzisem și voia să se arunce asupra cadavrului ce sta întins pe patul din tindă casei. Nefericitul tată nu voia să-și lase copilul. Durerea făcuse din el o fiară. Se va prăpădi și el, nefericitul, gândeam eu, și nu vom putea să-i fim de nici un ajutor... Dar iată, vine «popa» și acesta aduse mângâerea trebuincioasă pe care nu putuse da nimeni. În cuvinte? Doamne! dar ce cuvinte ar fi știut să rostească el, bătrânul preot, simplu ca toți ceilalți țărani, cari stăteau acum împrejurul mortului... Increderea în persoana sa nu merge până într'atâta încât să încerce prin cuvinte de ale sale proprii să aducă mângâere nenorociților. El o invoacă numai dela Cel Atotputernic. Deschise cartea de rugăciuni și începî slujba divină. Și atunci văzui ca prin farmec o transferare subită operându-se în jurul meu. Dela primele tămăderi cu cădelnița, disperata luptă încetă și nefericitul tată, smerit ca un copil, îngenunche lângă trupul mortului. Căci slujba mortuară — o știe fiecare țaran — se cuvine a nu fi turburată. Prin ea se încheie verigile aceluia lanț care leagă sufletul celui ce moare cu sufletele celor ce vor muri în viitor. La ea trebuie să ia parte cu dragoste tot creștinul și cei de aproape mai ales să se îngrijească a se săvârși după toate obiceiurile.

Fiecare gest, fiecare mișcare, care se săvârșește acum, sunt repetarea gestului și a mișcării cari au însoțit slujba de înmormântare a strămoșilor și vor însoți pe aceia a nepoților. Ele sunt ordonate de însuși Dumnezeu, căci numai Dumnezeu poate să cuprindă în mintea sa șirul nesfârșit de veacuri și numai prin gesturile și mișcările ordonate de El pot intra în comunicare sufletele unui neam întreg. Doamne, care alt mijloc ar fi putut să dea sărmanului meu Alexandru

mângâierea de care el avea atâta nevoie? Care alt mijloc l-ar fi putut reda lumii, cu nădejdea în suflet și cu dragostea către semenii lui?

Din acea zi am înțeles misterul cultului ortodox. Din acea zi am alungat din mintea mea toate gândurile sceptice pe care le adunasem din cele văzute în țările streine, și de aci înainte am ascultat cu adânc respect slujba însoțită de atâta formalim a acelei Biserici din care se revasă o influență atât de binefăcătoare asupra neamului meu întreg (C. Rădulescu-Motru).

Cât de luminos se desprinde de aci adevărul că în momentul de copleșitoare durere numai biserica poate susține sufletul omenesc și anume prin partea ei cultică, atât de mult criticată de neînțelegători și sceptici. Prin cultul ei, însă săvârșit cu evlavie și adâncă credință. Accentuez: cu elavie și credință; nu cu arta teatrală și decoruri, din care s'a evaporat și cel din urmă pic de evlavie și credință.

Acelaș lucru se poate zice despre predică și muzică, fiindcă și ele fac parte integrantă din cultul bisericii noastre.

Tot răul stă în aceia că preotul se lasă răpit de gusturile lumii, care se mulțumește cu emoțiunea religioasă, fără a se întreba dacă a făcut un pas mai aproape de Dumnezeu. Putem deosibi, după felul în care creștinii stau fără de cultul divin, trei categorii: unii cari nu vin la biserică; alții cari vin să asculte corul; iar alții cari vin să admire calitățile de predicator sau artist săvârșitor de cult ale preotului. Dacă într'o biserică se găsește un preot bun predicator care interesează însă prin frumusețea expunerii, prin legătură impecabilă a ideilor, prin claritatea sau simțire înflăcărată, lumea dă năvală din toate părțile în biserică. Nu caută însă o adâncire a credinței, o lămurire în diferite chestiuni religioase sau o directivă pentru viața practică creștină, ci o plăcere spirituală sau estetică, o variațiune de impresii sau în cazul cel mai bun o răscolire momentană a vieții lor sentimentale. Când acesta este cazul atunci nu poate fi vorba de-un semn al vieții adânci creștine, ci numai că predica corespunde gustului comun al publicului preocupat de altceva decât de creșterea vieții religioase. Dacă artificiile ar fi suficiente să ducă pe om — și mai ales pe omul de știință — la Hristos, atunci sfântul Apostol

Pavel închipuit preot într'o biserică, în zilele noastre, ar avea biserică goală; căci el zice: «Iar cuvântul meu și propoveduirea mea nu stătea în dovezile meșteșugite ale înțelepciunii omenesti, ci în dovedirea Duhului și a Puterii. Așa încât credința voastră să nu-și aibă temeiul în înțelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu» (I Cor. II 4—5). Digurile scepticismului oamenilor de știință nu pot fi dărâmate decât de torentul de stințenie ce poate revărsa săvârșirea cu pietate și credință a cultului divin ortodox. Și e vorba nu numai de cultul ce se săvârșește între zidurile bisericii. Ci de orice fel de rugăciune publică sau în familie la care e chemat preotul.

Cunoaștem cazuri când preotul însuși ironizează diferite momente ale cultului, golindu-le de orice taină și deci putere impunătoare și sfințitoare. De pildă, întâiu preotul râde când pune cununiile pe cap mirilor, sau îi amăgește cu paharul cu vin în acelaș timp. În chipul acesta nu se mai poate «dovedi Duhul și Puterea» lui Dumnezeu, cum zice sfântul Apostol Pavel.

Un alt caz, care ne arată alt chip de apropiere de biserică a unui om de știință. E vorba de Isnard, membru în convențiune, în timpul revoluției franceze. Atacurile îndreptate de el, contra religiunii creștine întreceau orice închipuire. Dar iată-l căzut dela putere, ca mulți în vremea aceea și aruncat într'o închisoare subterană, unde putea să dea ochi cu moartea în orice moment. Un preot și o biblie i-au ajutat să regăsească pe Dumnezeu, pe care-l tăgăduise până aci. Să-l lăsăm să vorbească el însuși:

«Decretul care m'a pus în afară de lege îmi părea că mă pune totdeodată în afară de durerile vieții și că mă introduce într'o existență nouă și mai reală. Dacă n'aș fi fost prescris niciodată, purtat ca atâția alții de un fel de vârtej, aș fi continuat să exist fără să mă cunosc, aș fi murit fără să știu c'am trăit. Nefericirea mi-a dat prilej să fac o pauză pe drumul vieții, în timpul căreia m'am regăsit; am văzut de unde veniam, încotro mergeam, drumul pe care l-am făcut și cel ce-mi rămânea să parcurg, cele două cărări pe cari le urmasem și cele cari-mi convenia să le iau pentru a ajunge la scopul adevărat. Mi-e imposibil să descriu bucuriile ce mi-au procurat această liniște,

această reculegere absolută, această stăpânire neîntreruptă a cugetării mele, acest studiu continuu asupra ființei mele, aceste roade ale înțelepciunii și instrucțiunii îl simțiam germinând în mine, această deslipire de pământ, îndepărtare dela care priviam și judecam nebuniile criminale ale oamenilor, această adorațiune sinceră și crescândă a virtuții, această ridicare intelectuală spre obiecte mari și sublime și cu deosebire spre Autorul naturii, acest cult liber și pur pe care-l înălțăm fără încetare.

Părerile mele aspra nemuririi sufletului și asupra altor puncte din metafizica religioasă nu erau rezultate, cum s'ar putea crede, din voiciunea imaginației mele sau sensibilității sufletului meu. Ele sunt fructul unei adânci reflexiuni și pot să spun că puțini oameni au fost în situația de a reflecta ca mine: datoresc acest avantaj nenorocirei revoluției. Proscris, condamnat pentru un act de devotament față de patria mea, Providența m'a făcut să fiu închis într-o închisoare izolată din Paris, în care nevăzând în urmă decât eșafodul, iar nainte soarele, noaptea și natura; nevăzând aci alt interes decât să reflectez asupra lui Dumnezeu, asupra sufletului meu, religiunii, — m'am dat cu totul meditațiunii, care a durat 16 luni, câte 15 ceasuri zilnic: și cu siguranță, nu se poate reflecta mai profund decât la picioarele eșafodului. — Am găsit în inima mea germenii religioși pe cari o educațiune sănătoasă îi semănase din copilărie și cari, înăbușiți de mult timp de prosperitate, renașteau acum în clipe de nefericire.

Dar, dacă sufletul meu era antrenat spre religiune, spiritul se împotriva să reflecteze asupra dogmelor și tainelor, pe cari le socoteam absurde. Nu puteam să le cred, pentru că nu mi-le puteam explica. Ceice, în materie religioasă, supun examenului rigid al neputincioasei lor rațiuni lucruri pe cari oamenii mai competenți le cred fără să reflecteze, nu pot să găsească *adevărat* decât ceea ce li este demonstrat. Vor ca să li se probeze totul și eu mă găsisem tocmai în acest caz. Acești sceptici rămân atunci răătăciți în labirintul metafizicei, sau în virtutea meditațiunii și filoziei izbutesc să ridice aproape toate acoperemintele sanctuarului, și să parcurgă întreg cercul cunoștințelor religioase, pentru a reveni în sfârșit, cu ochii închiși și o lumină în mână, exact în

acelaș punct în care i-a părăsit credința smerită.

Eu am parcurs cu bine cercul; dar ferice de acela, care nu are nevoie să facă ocolul lumii pentru a se reîntoarce în punctul de unde a plecat.

Cu inima plină de râvnă și cu spiritul dezorientat, dar hotărât să nu gust pacea până ce nu voi deosebi adevărul, am întreprins acest lung pelerinaj al cugetării. Celce mi-a inspirat această hotărâre, m'a susținut să perseverez.

Am înțeles dela început, că în materie religioasă, aflarea adevărului atârână mai puțin de efortul spiritului, decât de dispozițiunea inimii; că în aceste chestiuni, cari țin mai mult de sentiment decât de inteligență, rațiunea oarbă rătăcește și cade dacă merge singură cu pași truși; că trebuie ca virtutea să-i ofere sprijin puternic și că iubirea singură poate rupe legătura pe care vițiul și eroarea o țin strânsă pe ochii noștri. Am recunoscut că, în noaptea obscură a metafizicii religioase, adevărul nu se arată decât sub formă de licăriri și ca o flăcără pe care o aprinde rugăciunea și o stinge orgoliul. Deaceia sunt puțini ceice pot cultiva această știință, în timp ce sunt foarte destoinici în altele. Au început deci să mă rog și cu cât legătura cu Dumnezeu eră mai vie, cu atât deveniam mai bun, mai pașnic, mai deasupra nefericirii, mai apt a discerne adevărul.

Desigur cazul învățătorului Isnard esecial și nu se produce decât foarte rareori. Din el însă căpătăm date foarte prețioase în legătură cu lipsurile bătaoare la ochi sub care se prezintă omul de știință rece față de biserică. Ceeace Isnard n'a putut pricepe cu ajutorul rațiunii, a priceput în urma unei experiențe personale.

Omul de știință pe acest punct își bazează sistemul întreg de cugetare: experiența. Și pornind de aci, biserica are atâtea prilejuri să ofere omului de știință câmpul de experiență care să-l ducă în sânul ei. Cu o condiție însă, ca înșiși oamenii bisericii, în primul rând noi preoții — să fim ca la noi acasă pe acest câmp de experiență. Când deci, biserica va oferi omului de știință realități vii și precise de viață religioasă, care să întrecă și chiar să întunece pe a lui, fără îndoială că atunci nu mai reaua credință sau spiritul diabolic de

perseverență în negațiune, l-ar putea împiedeca să le constate și să le îmbrățișeze. Toate celelalte diverse mijloace de propagandă — cari pot și trebuiesc folosite în măsură cât de mare — ca: presa, organizațiuni de conferințe, predici și în general ori și ce chip de manifestare și afirmare a gândului creștinesc, sunt, în toate cazurile, numai pregătitoare. Cuvântul cel din urmă, de edificare complectă și cucerire a omului de știință pentru trupul mistic al lui Hristos este realitatea puternică, luminoasă, atrăgătoare și ireductibilă a vieții religioase cu temelie în piatra cea din capul unghiului care este Hristos. Iar pentru aceasta e absolut necesar ca noi preoții, slujitori Mântuitorului și săvârșitori tainelor sfinte încredințate de El Bisericii, să începem a

gusta dulceața rugăciunii. Nu numai în biserică, în timpul serviciului divin, ci în orice alt loc ne-am aduna mai mulți de doi sau trei. Când vom izbuti să ne strângem laolaltă cu gândul cucernic de a discuta așa fel, ca și din discuțiile obișnuite să transpiră aroma rugăciunii și mai ales când Dumnezeu ne va învrednici să socotim un păcat lipsa noastră din mijlocul celorlalți frați cari s'au adunat să înalțe rugăciuni din inimă pentru biruința bisericii, atunci, sunt încredințat că toate problemele, mici sau mari, cari ne frământă și ne despart azi, se vor simplifica, vor deveni nu pietre de poticneală, ci trepte de înălțare și apropiere de Dumnezeu, pentru că El însuși — Dumnezeu — va revărsa lumină multă asupra lor și asupra cugetelor noastre.

MIȘCAREA MISSIONARA

Ședințele cercului pastoral „Glavacioc“, jud. Vlașca din Protopopiatul Căscioarele. — Prima ședință s'a ținut la biserica parohială Ferbinți pe ziua de 22 Martie 1931.

Biserica, complect reparată și înfrumusețată de către enoriașii ei, devenise neîncăpătoare pentru credincioși, în număr de peste 500. Slujba bisericească s'a oficiat cu mult fast de soborul preoților îmbrăcați în vestminte sacre, toate noi.

Răspunsurile Sf. Liturghii au fost executate de corul cântăreților.

Au asistat toate autoritățile comunale, școlare și multe persoane marcante din alte comune.

Predica a fost susținută de preotul Nicolae Grigorescu. În concluzie aduce laude preotului local Traian Popescu, sub al cărui îndemn și conducere s'a reparat și înfrumusețat casa Domnului. După predică răspunde preotul Traian Popescu, aducând mulțumiri poporului, care a asistat la slujbă în număr atât de mare, apoi spune că, laudele aduse sfinției sale, nu le merită, întru cât se cuvin numai enoriașilor și mai ales vrednicului consiliu parohial. Evidențiază activitatea zeloasă a unor consilieri, cari, mai bine de o săptămână, au muncit la biserică, de multe ori nemâncați, spre a aranja ceeace se vede ca: noua împrej-

muire a bisericei, plantațiile, alea din față etc. Se oficiază un parastas pentru eroii neamului.

Vocea puternică și plăcută a preotului N. Raftalescu, cel mai talentat preot al cercului, induioșează asistența. Femeile împart preoților ștergere, măestrit lucrate de mâna lor, pentru amintirea eroilor al căror nume erau scrise pe aceste mahrame.

S'au împărțit credincioșilor de către președintele cercului cărți și icoane în mod gratuit.

Din liturghii s'a încasat suma de 408 în fondul cercului cu chitanța No. 1/931.

Ședința intimă s'a ținut în casele preotului Traian Popescu, președintele cercului, care arată însemnătatea acestor cercuri pastorale și modul cum trebuie chemat în plină activitate consiliul parohial; menționează și faptul că Sfinția Sa își are parohia împărțită în sectoare. Fiecare consilier își are lista de enoriașii ce-i aparțin și că, prin emulație, se execută ușor și bine multe lucruri, din punct de vedere moral, religios și chiar material. Afirmă cu toată convingerea că noua lege de organizare nu este atât de rea, cum s'a criticat, cu condiția însă ca preotul să fie motorul puternic ce pompează neîncetat energia morală și reli-

gioasă, utilizând toate elementele din parohie

După aceasta, preoții au trecut la masă, unde au fost invitați și consilierii parohiali, cărora preotul respectiv le dă o foarte mare atențiune.

Ședința publică s'a ținut la școală. S'a recitat de elevi poezii ca: Brâncoveanu Constantin, Mănăstirea Putna, Mân. Argeș.

Preoții: N. Rafailescu, Grigorescu, N. Minulescu, I. Trifu, Gh. Popescu și N. Călinescu au dat fiecare câte un sfat cum trebuie să ne pregătim sufletele — curățindu-ne simțurile ca să vedem pe Christos, strălucind în luminata zi a Învierii. Se termină cu: Apărătoarei Doamne, cântat de preoți și popor.

La parohia Șelaru s'a ținut cercul pastoral pe ziua de 26 Aprilie.

Preotul local N. Grigorescu a organizat din timp cu multa minuțiozitate, făcând un program bine stabilit, ca această ședință să-și ajungă scopul. Lume foarte multă! Elevii școlii și toți învățătorii cercului cultural «Gratia» au renunțat la ședința d-lor, venind să asiste la serviciu divin oficiat cu multă artă de soborul preoților.

Răspunsurile Sf. Liturghii au fost executate cu măiestrie de corul «Răsura» sub conducerea talentatului cântăreț Surcel Badea, care este fala cântăreților din cercul nostru pastoral. Felul cum a organizat corul și a executat muzica bisericească acest tânăr a determinat pe mulți frați învățători să declare că au avut impresia a fi la biserica Crețulescu din Capitală.

Cu vocea sa de tenor puternic, plin și vibrant, mai ales când rămânea în solo, acest tânăr cântăreț, captivase întreaga asistență extaziată de farmecul muzicii bisericești.

Predica a fost rostită de preotul Traian Popescu, președintele cercului, care profitând de frumoasa impresie făcută asistenței de modul cum s'a executat serviciul divin, desvoltă, explicând, în mod poetic, farmecul și majestatea slujbei bisericești, care curăță sufletul, inobilează inima, făcând ca acea scânteie divină să-și ia sborul, pentru câteva clipe, acolo sus, în regiunile curate cerești, către Creatorul său de unde a venit.

Exemplifică cu scene biblice și cu un lux de cazuri practice, arătând influența covârșitoare ce o au slujbele noastre bisericești asupra sufletului nostru reconfortându-l, și făcându-ne să ne ajungem toate scopurile noastre superioare în viață.

După predică, preotul Nicolae Grigorescu, un preot eminent, înzestrat cu frumoase calități pastorale, anunță pe *credincioși că enoriașul Stan Mirescu a donat de veci bisericii un teren în suprafață de 25 arii* spre a se folosi cum va voi. Vrednicul donator își citește declarația în fața altarului. Toți preoții și poporul admiră fapta inimosului enoriaș. Ii se cântă «Mulți ani trăiască» și este felicitat de asistență.

S'au distribuit cărți cu conținut moral din fondul cercului.

Din liturghii s'a încasat suma de lei 245 cu chitanța No. 2/930 pentru fondul de propagandă al cercului.

Ședința publică s'a ținut la școală împreună cu frații învățători. S'a cântat Tatăl Nostru — solo — de cântărețul Surcel Badea. Au vorbit foarte frumos poporului învățătorii locali cum și preoții Nicolae Grigorescu și Traian Popescu. Apoi preoții și cu învățătorii au cântat Hristos a înviat. Serbarea s'a sfârșit la ora 6 p. m.

CRONICA INTERNA

Copie după adresa Legațiunii Regale a României din Tirana No. 277, către I. P. S, Patriarh al României, Președinte al Sf. Sinod, sub No. 844/931.

Sanctitatea Voastră,

Prin adresele No. 797 și 815 din 1931, ale Sfintei Patriarhii, Sanctitatea Voastră a binevoit a aduce la cunoștința Ministerului Afacerilor Streine că, aprobând propunerea acestei Legațiuni, acordă trei locuri de bursieri în Internatul Teologic din București pentru trei tineri din Albania, — doi alba-

nezi și un român, — cari ar îmbrățișa cariera preoțească și ar veni să-și facă studiile la Facultatea noastră teologică din București.

Comunicând Guvernului albanez această binevoitoare hotărâre a Sanctității Voastre sunt rugat de către d-l Președinte al Consiliului de Miniștri și Ministru de Externe, Pandeli Evangheli, prin adresa sa No. Pr. VI. 1134/I, să fiu interpretul celor mai vii mulțumiri ale Guvernului albanez către Sanctitatea Voastră pentru prețiosul ajutor.

Implinesc cu adâncă bucurie această rugămintă a d-lui Evangheli și cerând arhierasca binecuvântare sunt: al Sanctității Voastre prea plecat și credincios fiu sufletesc.

(ss) VASILE STOICA

Circulara No. 3743

Prea Cucernice Părinte,

Vi se face cunoscut spre executare că Ministerul Muncii Sănătății și Ocrotirilor Sociale cu adresa No. 18175/1931, nu admite sub nici un motiv a se da autorizațiuni de a se construi cavouri în curțile și grădinile Bisericilor și a cere după aceia autorizațiunea de înhumare.

Prin acest procedeu prin care se încalcă art. 2 din regulamentul pentru înmormântări, Ministerul este pus de multe ori, în fața faptelor împlinite.

Diversi particulari, de cele mai multe ori locuitori sau preoți ai satelor, își construiesc cavouri în curțile Bisericilor, cu autorizațiunea tacită a organelor administrative, (Prefect, Primar, Pretor, etc.....) sau bisericești, și apoi cer autorizațiunea de înhumare Ministerului. Ori acest lucru constituie un procedeu ilegal și contrar legii și regulamentului pentru înmormântări.

Pentru a se urma calea legală, vă invităm a lua seama ca asemenea autorizații, să nu fie date până nu ni se înaintează cererea cu schița de planuri, indicând situația locului și distanței față de Biserică și de cea mai apropiată locuință din sat, pentru a se obține din partea Ministerului autorizația din punct de vedere sanitar, și aceasta exceptând numai persoanele cari au slujit ani de-a rândul în folosul Bisericii.

Dealtfel orice autorizație care se va da fără respectarea regulamentului pentru înmormântări, va aduce de la sine o neaprobare a noastră, iar persoana care a acordat-o rămâne sigură răspunzătoare.

p. Arhiepiscop și Mitropolit, PLATON.

Cons. Referent, Pr. EUGEN BĂRBULESCU.

Circulara No. 4306.

Prea Cucernice Părinte,

Comisia Interimară a Episcopiei Ortodoxe Române din America ne încunoștințează prin Consiliul Central Bisericesc că acolo sunt parohii ortodoxe române vacante care ne cer să le trimitem preoți.

Din adresa Comisiunii Interimară rezultă

că, salariul lunar al unui preot în America începe cu 125 dolari lunar, și urcarea acestui salar: „depinde mult de vrednicia preotului“. Case parohiale, parohiile nu au, dar sunt aplicate să plătească oarecare sumă de re-bonificare pentru cuartir.

Ca preoți pentru America, conform adresei Comisiei Interimară, pot să vină în socotină în prima linie preoții în vârstă până la 30 de ani, având pregătirea teologică complectă și fiind cunoscători ai muzicii bisericești, ca după posibilitate să poată înființa și conduce cor.

Intrucât în Protoerie P. C. V. s'ar afla astfel de candidați, cari eventual ar dori să meargă ca preoți în America, vă invităm a ne arăta care preot ar dori să meargă în America pentru a lua în consecință dispozițiunile corespunzătoare.

p. Arhiepiscop și Mitropolit, † S. PLATON

Cons. Referent, Pr. EUGEN BĂRBULESCU

Comitetul coloniilor din „Asociația preoțeselor ortodoxe române“. organizează vara aceasta o colonie la mare.

Se vor primi 50 copii de preoți, între 10 și 15 ani și vor fi împărțiți în 2 serii. 25 băieți vor merge dela 1 Iulie până la 1 August și 25 fetițe de la 1 August până la 1 Septembrie.

Fiecare copil va plăti 2000 lei, în care se cuprinde întreținerea lui și drumul dela București la Mare și înapoi. Drumul până la București și până acasă privește pe fiecare părinte.

Dintre aceștia, 5 fetițe și 5 băieți orfani, copii de preoți va fi primiți gratuit.

Fiecare copil va aduce un certificat din partea meicului de plasă că este sănătos și poate face plaje și băi de Mare.

Pe lângă lenjeria corpului cel puțin 3 rânduri și îmbrăcămintea trebuitoare, va mai aduce fiecare copil și o pătură de învelit, o pernă, 4 cearceafuri, 2 fețe de pernă, un costum de baie, o pălărie mare de paie, 2 prosoape, 2 șervete și un tacâm complect de masă.

Această colonie va fi condusă de d-na preoteasă Alex. Provian, ajutată și de alte D-ne din comitet. Toate și vor da osteneala să fie copiii păriotește îngrijiți.

Toți cei ce doresc să-și trimită copiii în această colonie, ne vor trimite adeziunile lor până la 10 Iunie, la sediul Asociației din bulevardul Carol, 55.

Dăm în scris orice lămuriri ni se cere.

Președintele comitetului,
Cornelia Pr. Eug. Bărbulescu

Secretară,
Sofia Diacon Ionescu.

CRONICA EXTERNA

Confiscare de biserici ortodoxe.— În jud. Radinsk, cele 18 biserici ortodoxe, cari până la războiul mondial aparțineau ortodocșilor, au fost confiscate și date pe mâinile romano-catolicilor. Față de această mare lipsă de locașuri sfinte pe deoparte și de cerințele imperioase ale credincioșilor pe de altă parte, preoții ortodocși au căutat să împace lucrurile, să le soluționeze, însă fiindcă nu se află nici o soluție, au fost nevoiți să officieze acolo unde au aflat ultima scăpare. Așa în comuna Soskoie, preotul ortodox a oficiat serviciul divin în capela cimitirului local, însă a fost împiedicat de organele administrative, cari nu s'au mulțumit numai cu aceasta, ci au sigilat și capela.

Organele acestea, au predat-o apoi preotului unit, Bondarenko, care pripășindu-se prin sat, a format o parohie deși acolo nu există absolut nici un unit. Organele eparhiale ortodoxe au protestat împotriva acestei nedreptăți, însă credem că nu-și va avea răsunetul cuvenit.

Se vede bine, lămurit, situația pe care o creiază romano-catolicii, Bisericii ortodoxe din Polonia. Fără comentarii.

O delegație de săteni, din satul Stepeatin, a sosit la Varșovia, adresând Consistorului local ortodox, o cerere, prin care roagă pe cei în drept să dispună deschiderea bisericii din satul lor, care este închisă încă din timpul războiului mondial.

Fiindcă această problemă cade în competența Ministerului Cultelor, consistoriul, a îndreptat delegația spre sus numitul minister.

Cursuri misionare pentru preoți și cântăreți, vor lua ființă în eparhia Varșoviei. Ele vor dura o lună și se vor ține în mănăstirea sf. Onufrie din Iablocin.

Apropiere între Biserica ortodoxă și cea Anglicană. — La conferința ce s'a ținut în ultimul timp la Londra în palatul Lambeth, al Ministerului Cultelor, s'a format o comisiune anglo-ortodoxă, care se va ocupa cu chestiunea apropierii între cele două biserici, dată fiind simpatia de care aceasta din urmă se bucură în lumea anglicană. Din partea bisericii ortodoxe, în înțelegere cu Patriarhul Ecumenic, vor face parte din

această comisiune câte un reprezentant al fiecărei biserici autocefale. Din partea bisericii ortodoxe poloneze, a fost desemnat eruditul profesor dela facultatea teologică din Varșovia, d-l Nicolae Arseniew, care este cunoscut și lumii noastre bisericești, printr'una din operele sale, tradusă în limba română.

Trei sute de ani s'au serbat dela înființarea definitivă a bisericii ortodoxe din Lvov, zisă «românească», în anul curent.

Acest eveniment trebuie să ne intereseze și pe noi Români, fiindcă biserica aceasta după pretențiunile de revindicare pe cari le-a ridicat nu demult, Mitropolia din Cernăuți, desigur în baza unor documente, este românească și clădită de un domn moldovean, Alexandru.

După cum menționează revista ucraineană «Jitea i Znonnea» din Aprilie curent, această biserică este pomenită în acte încă de pe la anii 1309. În 1527 a ars odată cu alte multe clădiri mistuite de incendiul din Lvov. Societatea religioasă, așa zisă „Bratstova din Lvov“, o reclădește dar în 1547, zidurile încep să se „ruineze“ pentru care motiv au reclădit-o din nou.

Lucrările executate de italianul Petro de Lingano, au fost terminate în anul 1559; ajutoare destul de însemnate a dat și voevodul moldovean Alexandru, în cinstea căruia a fost zidită deasupra ușii principale a bisericii o placă și din care cauză, biserica este numită «valahia» (românească). (Atât relatează revista ucraineană despre dania voevodului!), Incendiul din 1571, a ars din nou. În 1591, italianul Pavel Rândunel a început lucrările și au fost terminate în 1631. A fost sfințită de episcopul de Lvov, Eremia Tisovroschi și au mai asistat arhimandritul de Kiev, Petru Movilă și alți oaspeți de seamă.

A fost una dintre cele mai bogate bisericii, fiind înzestrată cu multe danii de oameni bogați și credincioși. Din restul articolului mai menționez că în cripta bisericii se află mormintele a trei domnițe moldovene din neamul Tarnavski-Movileștilor. Biserica ființează și azi, dominând orașul Lvov cu turnurile sale, cari se înalță către cer.

V. DUDU

CĂRȚI, REVISTE

În *Colecțiunea de legiuiri bisericești și școlare*, adnotate de Ch. C. Costescu, a apărut de curând volumul al III-lea care cuprinde:

Legi, regulamente, canoane, statute, decizii, jurisprudențe etc., date dela războiu încoace și aflate azi în vigoare, referitoare la: Biserică, culte, cler, învățământul religios, organizațiuni eclesiastice, bunuri bisericești, judecăți disciplinare etc., însoțite și de un index alfabetic amănunțit. Acest volum este alcătuit și adnotat de *Chiru C. Costescu*, licențiat în Teologie și Drept cu colaborarea P. C. Iconom Stavrofor *Eugeniu Bărbulescu*, Consilier referent la Arhiepiscopia Bucureștilor, Mitropolia Ungro-Vlahiei.-București, Tipografia „Lupta” N. Stroilă, Str. G-1 Budișteanu No. 8, 1931. Prețul 300 lei

Alcătuitorii acestei *Colecțiuni* au făcut un lucru care trebuie însemnat și pus în atențiunea deosebită a preoților noștri. Căci, știut este, că deseori se pierde timp prețios și multe lucruri se încurcă din pricina necunoașterii legilor și regulamentelor în vigoare. De pildă, cunosc cazuri când preotul vine în București, cu cheltueală mare firește, pentru a se interesa la cancelaria Arhiepiscopiei ce formalități trebuie să îndeplinească pentru trecerea diverșilor confesionali la ortodoxism. Și câte alte împrejurări similare nu aduc preotului și pagubă și necaz câteodată.

Firește că legile și regulamentele bisericești în vigoare sunt publicate. Însă fiecare a parte, la timpul când au fost decretate; încât unele sunt epuizate, altele pierdute de cei mai mulți dintre cei pe cari îi privesc. Și apoi, una e să ai pe birou o lege, cu textul simplu; alta e să ai o colecțiune a tuturor legilor, cu adnotațiuni, explicațiuni, jurisprudențe, etc.

Se înțelege ușor deci că lucrarea alcătuită de D-l Ch. C. Costescu, în colaborare cu P. C. Preot *Eugeniu Bărbulescu*, aduce un real folos preoților ca și tuturor celor ce stau în legătură mai strânsă cu viața bisericească. De aceia o recomandăm tuturor preoților noștri cu convingere că le facem un serviciu.

Fântâna darurilor, revistă de cultură creștină apare lunar sub direcția P. C. Preot *Toma Chiricuță*. Redacția și Administrația în Str. Logofătul Nestor No. 1, București VI.

E singura revistă cu precise preocupări de ordin spiritual creștin. Acum e în anul al III-lea. Dela început a știut să-și tragă o linie clară de

lucru; să-și fixeze un program *al ei*—cu atât mai mult *al ei* cu cât e al bisericii lui Hristos—; să stăruiască neclintit în împlinirea acestui program și să-și aibă colaborările potrivite scopului urmărit. Ceeace e nespus de îmbucurător și mai ales, ceeace constituie o dovadă palpabilă că și în biserica noastră se pot realiza opere creștine, în duhul lui Hristos. Însemnăm aci, cu bucurie duhovnicească, ivirea acestei reviste, bine intitulată, *de cultură creștină*, pornită nu din calcule, ci din izvorul nesecat al duhului creștin alimentat de vleață în Hristos.

Am în fața No. 5, Mai 1931. În care P. S. Grigorie, Episcopul Aradului, vorbește, în primul articol despre un convertit, a cărui scrisoare asupra convertirii, o încadrează în articol; Slavă Martirilor, o vibrantă poezie de Const. Goran; Rolul cultural al bisericii ortodoxe române, în care părintele Toma Chiricuță dorește, cu toată îndreptățirea, ca biserica, prin cultura ortodoxă, „să pună stăpânire pe principalele mijloace de cultură ale culturii moderne: tiparul și școala”. Este aceasta o năzuință care se află afirmată categoric de conducerea superioară a bisericii. D-l Al. Lascarov Moldovanu, ca și altădată, semnalează nepotrivirea între ceiace se numește talent literar, pus în serviciul literaturii mondene și obligație de conștiință creștină. Urmează articole semnate de D-r. Const. Samson, I. Gv. Opreșan, Maria Constantinescu etc.

Tinerimea creștină, revista ortodoxă de educație religioasă—morală. Apare lunar sub conducerea: Diac. D-r. Haralambie Roventă, profesor universitar și Preot Dr. Mihail Bulacu, docent universitar. Redacția și administrația, str. Sf. Elefterie Nr. 15, București VI.

E bine că a ieșit această publicațiune, pentru tinerime, din rândurile bisericii. Mai ales când conducătorii ei sunt ceeace sunt. Cu entuziasmul cu care a pornit și cu mijloacele de realizare ce au conducătorii, nădăjduim că revista va stârni viu interes în tinerime, va fi îmbrățișată cu căldură de mulți și va izbuti să pună, în toată întinderea ei, o problemă: problema educației religioasă-morală a tineretului, pentru care s'a lucrat puțin și sporadic. — Revistă e la Nr. 2, Anul I. II dorim spor la lucru. Ref.

Sârbii din România. — D-l Slobodan Kostić, protoereul sârb al Timișorii, a scos zilele acestea de sub tipar o carte foarte interesantă, dând date complete și numeroase asupra Sârbilor din România, care sunt utile nu numai pentru biserica Sârbească, ci și pentru guvernarea româ-

nească. Cartea aceasta a apărut în editura Frații Csendes din Timișoara, sub titlul: „*Srpska škola u Rumunii*” din care vom face un scurt rezumat în cele ce urmează.

Prin împărțirea Banatului în două, a fost împărțită și eparhia sârbească a Timișorii între cele două state: Banatul românesc având 38 comunități bisericești, cel sârbească 36 comunități, iar cinci comunități au trecut la Ungaria. Din episcopia sârbească a Vârșetului a trecut la România 14 comunități bisericești.

Pe teritoriul revenit României sunt; 3 proto-presbiterate, 5 mănăstiri, 52 parohii, 52 biserici și 49 case parohiale, 53 preoți, 44 comunități școlare cu 62 puteri didactice și 44 clădiri școlare.

Bisericele și școlile sârbești aveau înainte de aplicarea reformei noastre agrare 7217 iugăre și 389 st. p. pământ cultivabil, din care numai mănăstirile (cinci la număr) dețineau 3685 iugăre. Prin reforma agrară s'a expropriat 4095 iugăre și 1347 st. p., rămânându-le: 3144 iugăre și 642 st. p. și care se repartizează în modul următor:

Avere episcopale	7 iugăre și 33 st. p.
Averea fondului ierarhic 111	”
Mănăstirea Bezdin	160 ”
” Buraci	202 ”
” Zlatița	49 ”
” Kusici	23 ” (înainte nu avea nimic)
” Bariaș	2 ”
Averea fundației Agora Gal —	” 835 st. p.
Comunitățile bisericești 2589	”

In total: 3144 iugăre și 642 st. p.

La 1 Octombrie 1919, Sârbii din Banat aveau 38 învățători calificați, 4 preoți-învățători și 13 învățători necalificați. În total 53 învățători.

Învățătorii calificați trecând după încetarea ocupațiunii sârbești a Banatului în Iugoslavia, astăzi situația este următoarea: din numărul total de 62 învățători, calificați sunt 12 (cu școala normală de stat din România, sau școala normală sârbească din Zombor și examenul de stat din studiile naționale); învățători-cursiști cu examenul de învățător dela școala normală din Timișoara 8; preoți-învățători cu școala normală din Zombor și examenul din studiile naționale: 4; preoți-învățători cu școala normală din Zombor dar fără examen de stat: 3; învățători-cursiști fără examenul școlii normale de stat: 29; preoți-învățători fără pregătire de școală normală: 3, în total: 62.

Învățătorii necalificați au cel puțin 4 clase secundare.

Trei învățători sunt cetățeni iugoslavi și anume: cel din Arad, Nagyfalú și Sarafolea.

După statistica bisericii sârbești din 31 Decembrie 1924, numărul sârbilor la această dată era de: 44.078 suflete. În 1930 același statistică arată: 44.413 suflete, adică un spor de 335 suflete, în șase ani. Sporul acesta — după d-l Kostici — nu este natural, prevenit din natalitate, ci din imigrarea în comunitățile bisericești a Sârbilor cari mai demult trăiau răsfeți printre românii sau alte neamuri.

Comparând numărul Sârbilor de acum cu acela din 1900, vom vedea că populația sârbească din această regiune a scăzut cu 3266 suflete. În ultimii 30 de ani, numărul Sârbilor a scăzut în protopresbiteratul Timișorii cu 652 suflete, în acela al Aradului cu 2397, al Câmpiei (Săcălovăț) cu 1241 suflete.

Cartea d-lui Slobodan Kostici confirmă și două constatările făcute de noi mai de mult și anume, că în satele sârbești numărul femeilor covârșește pe acela al bărbaților. Apoi d-sa relevă destrăbălarea vieții familiale la Sârbi, care rezultă din numărul extrem de mare al concubinajelor. Față de 1189 căsătorii legale stă un număr de 1486 concubinaje.

Ca organizație culturală, sârbii au: 21 reuniuni corale, 10 case culturale, 4 societăți de binefacere și 2 cluburi sportive.

În ce privește tendințele politice ale Sârbilor, protoereul Timișorii le sintetizează în modul următor: el cer ca prin acorduri încheiate dela stat la stat să ajungă la o libertate absolută confesională sub ierarhia patriarhului ortodox sârbească la libertatea cultului și instrucțiunii sârbești, precum și a vieții economice și sociale.

Rezumând cuprinsul cărții d-lui Solobodan Kostici, trebuie să ne exprimăm regretului, că asupra românilor din Banatul iugoslav nu avem încă o asemenea lucrare. Singur părintele Oprea din Varșet a publicat un scurt articol într-o monografie sârbească și pe care l'am reprodus în Țara Noastră. Dar acesta nu îmbrățișează decât pe românii din protopresbiteratul Vârșetului.

Sf. Arhiepiscopie a Ungro-Vlahiei, aduce la cunoștință C. Preoți din această Eparhie, că Sanatoriul „Patriarhul Miron” dela Techirghiol-sat, se deschide pe ziua de 1 Iunie 1931.

Conferințele generale pastnrale din lunile Maiu și Iunie, anul acesta, s'au amânat pentru toamnă. Ea timp se va publica zilele în care se vor ține.

PAROHII VACANTE

PREOȚI

Protoieria jud. „Prahova circ. I. Ploești.

Se publică concurs pentru ocuparea postului de preot paroh al parohiei Goruna, devenită vacantă prin decesul titularului.

Parohia se compune din trei sate:

1. Goruna, satul de reședință, cu biserică în bună stare, având 225 familii și 882 suflete.

2. Țipărești, cătun fără biserică, cu 86 familii și 344 suflete, care se îmbisericesc tot la biserica din Goruna.

3. Cocorăștii Mislii, cu biserică f' bună și cu 281 familii și 1204 suflete.

Sesie parohială nu are și nici casă parohială. Credincioșii din satul Cocorăștii Mislii au cerut înființarea unui post de preot ajutător numai pe seama satului lor. Formele pentru înființare sunt în curs.

Afară de salariul care se plătește de Stat conform gradului de studiu și de venitul epitrahilului care este mijlociu, preotul nu mai are nici un alt venit.

Până în termen de 30 zile dela data publicației, doritorii de a ocupa această parohie, vor înainta Protopopiatului I Ploești, cererile însoțite de actele cerute de regulament art. 4 și 11.

Cererile intrate pe altă cale nu se pot lua în considerare. Asemenea și cererile lipsite de documentele prescrise de regulament.

Protopop, CONST. M. PETRE

Protopopiatul Dâmbovița Circ. II Găești.

— Se publică concurs, cu termen de o lună pentru ocuparea postului de preot paroh dela parohia Sf. Ilie-Găești, vacant prin decesul fostului paroh Lazăr Georgescu.

Parohia are 311 familii cu 923 suflete.

În Parohie sunt două biserici. La biserica filială este preot ajutător.

Casă parohială nu are. Sesie deasemenea nu are fiind parohie urbană.

Pe lângă salariul dela Stat, venitul epitrahilului poate fi până la 5000 lei anual.

Doritorii vor înainta cererile, cu actele trebuincioase, la protoierie cunoscându-se că cererile intrate pe altă cale, nu vor fi luate în considerare.

Protoieriu, Pr. MIHAIL IONESCU

Protoeria Jud. Vlașca Circ. I Giurgiu.

Se publică concurs cu termen de 30 zile, pentru ocuparea postului de preot paroh dela parohia Branîștea, acest protopopiat, devenit vacant în urma transferării Preotului Ioan M. Ciobanu.

Situația Parohiei 1. Parohia Branîștea, este o parohie de clasa II-a, are o populație de 335 familii cu 1390 suflete.

2. Are biserică de zid în stare de funcționare.

3. Casă parohială nu are.

4. Are sesie parohială în întindere de 7 $\frac{1}{2}$ Ha.

Venituri. Salariul conform gradului de studii, renta sesiei parohiale, cota respectivă și 8.000 lei din Epitrahil.

Obligațiuni. De dorit este ca la această parohie să fie numit un preot pătruns de spiritul de sacrificiu inerent preoției și doritor de misionarism frumos, fiindcă va avea de luptat aci cu secta adventistă.

Postulanții vor înainta cererea însoțită de actele reglementare, direct oficiului protopopesc, cunoscând că altfel nu li se vor lua în seamă petițiunile.

Protopop, Pr. Al C-TINESCU

CĂNTĂREȚI.

Protoeria de Ilfov Fierbinți. — Se publică spre știință că în parohia Piteasca-Pasărea este vacant pe data de 1 Mai c. un post de cântăreț prin decesul cântărețului Mihail Ionescu. Doritorii se vor adresa cu acte Protoieriei Circ. III Ilfov.

Protopop, Pr. T. RĂDULESCU

Protopopia Jud. Ilfov, circ. II. Budești. — publică concurs pentru ocuparea următoarelor posturi vacante de cântăreți și anume:

1) *Postul I de cântăreț de la Mănăstirea Inchisoare Văcărești Ilfov*, vacant prin demisiunea fostului cântăreț Petre Ionescu, dată pe 1 Ianuarie 1931, pentru a-și regula drepăturile la pensie,

2) *Postul II-lea de cântăreț de la parohia Mănăstirea Ilfov*, vacant prin punerea în disponibilitate a fostului cântăreț Năstase C. Drăguleasa, care și-a părăsit slujba de la 1 Ianuarie 1931.

3) *Postul I de cântăreț, dela parohia Mitreui*

Ilfov vacant prin încetarea din viață a cântărețului Stan R. Oprea, pe ziua de 16 Aprilie 1931.

Candidații vor înainta cererile lor timbrate la Cancelaria Protopopiei în termen de 30 zile de la apariția acestei publicațiuni în „Apostolul“ însoțite de următoarele acte: certificat de naștere, de botez, de studii și de satisfacerea serviciului militar și 100 lei taxa de certificat.

Candidații se vor prezenta, pe ziua de Duminică 7 Iunie 1931 orele 7 dimineața în biserica Budești la strană.

Protopop, Icm. ILIE POPESCU.

Protoieria Jud. Prahova, Circ. I Ploești — Se publică concurs pentru ocuparea unui post de cântăreț dela parohia Coada Isvorului, rămas vacant pe ziua de 1 Ianuarie 1931, prin părăsirea serviciului de către cântărețul Virgil C. Popescu.

Protopop, CONST. M. PETRE

Protopopiatul circ. III Prahova. — Se publică concurs în termen de 15 zile pentru ocuparea posturilor de cântăreți la parohiile: Popești II, Gălugăreni I, Conduratu, Coslepi, Inotești, Parepa, Vadu-Săpat și Valea-Nicovan.

Concurenții își vor înainta petițiile însoțite de acte acestui protopopiat, având a se prezenta la examen la data ce li se va fixa.

Protopop, VICENȚIU POP.

Se publică concurs pentru ocuparea posturilor vacante de cântăreți de la bisericile următoare din Protopopiatul circ. II Breaza, Jud. Prahova, posturi vacante pe 1 Mai 1931.

Candidații pentru ocuparea acestor posturi vor înainta cererile la Protoierie, dimpreună cu toate actele ce posedă.

La Parohiile: Bănești, Brătășteanca, Breaza de Sus II, Călinești, Cornu de Jos, Fricoasa, (ambele posturi vacante), Ghirdoveni, Haimanale, Mărgineni, Moreni, (un post vacant la biserica filială, plătit prin bugetul bisericii. Nedelea, Ocina, Podu-Vadului, Provita de Sus, Secaria, Urleta, (amele posturi vacante), Predeal și Melicești.

Afară de cele închise în paranteze, câte un post vacant.

Protopop, V. OPRÎȘ

Protoieria jud. Dâmbovița Circ. III Târgoviște. — Se publică concurs, în termen de 15 zile, pentru ocuparea postului de cântăreț la parohia Băleni-Români, devenit vacant pe data

de 1 Aprilie c. prin demisiunea cântărețului Vasile Gh. Popescu.

Parohia fiind de rangul I sânt preferați absolvenți ai școalelor de cântăreți.

Cererile și actele necesare se vor depune la oficiul acestei Protoerii, care va fixa data concursului.

* *

Protoieria III, Jud. Dâmbovița, Târgoviște. — Se publică concurs, în termen de 15 zile, pentru ocuparea postului de cântăreț la parohia Lungulețu II, devenind vacant pe ziua de 25 Ianuarie c. prin decesul cântărețului Mihail Nicolae.

Candidații vor înainta cererile însoțite de actele necesare oficiului protopopesc care va fixa data examenului.

* * *

Protopopiatul Circ. III Târgoviște Jud. Dâmbovița. — Se publică la concurs postul de cântăreț de la biserica filială „Oboru Vechi“ din parohia Curtea Domnească din Târgoviște pe 1 Ianuarie 1931.

Concurenții va face cerere și depune actele Protopopiatului III Târgoviște.

Protoiereu, ALEX. POPESCU

Protoieria jud. Teleorman Circ. II „Peret“. — Se publică concurs pentru ocuparea postului de cântăreț I dela parohia Petet I devenind vacant prin încetarea din viață a titularului pe ziua de 7 Mai, 1931 a. c.

Cererile însoțite de actele cerute de regulament se vor înainta of. f. protopopesc în în termen de 30 zile de la data publicării.

Protopop, Icon. FLORU IONESCU.

Protoieria jud. Vlașca Circ. I, Giurgiu. — Se publică concurs pentru ocuparea postului de cântăreț I de la parohia Uzun, acest protopopiat, cu începere dela 15 Mai 1931 post rămas vacant, în urma transferării a titularului N. Marinescu la parohia Ghizdaru-Vlașca.

Candidații, vor înainta cererile la Protoerie, în termen de 15 zile dela data acestei publicării.

Protopop, Pr. AL. CONSTANTINESCU

DARURI ȘI MULȚUMIRI

Se aduc mulțumiri următoarelor persoane cari au contribuit la cumpărarea unui rând de odăjdii pe seama bisericii din Iordăcheanu, protopopia III Ploești: 1) Nicole Moise lei 4167; 2) Gh. I. Redeleanu lei 4167; 3) N. Gh. Lazăr lei 4167.